

Kdo ima možnost
izvolitve na
Tržaškem

Na Goriškem
Bratina kandidat
za izvolitev

(na 4. strani)

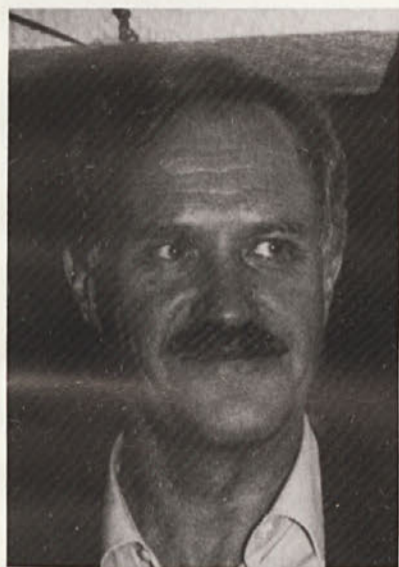
DELO

TRST 30. marca 1992 - Leto XLIV. - Štev. 4 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abb. postale - Gruppo II-B/70% - 700 lir

Direktor ALBIN Škerk - Ureja uredniški odbor - Odgovarja FERDI ZIDAR - Uredništvo in uprava: Trst, Ulica S. Spiridione 7 - Telefon (040) 366833
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi 2, tel. (0481) 84436 - Poštni tekoči račun 14454342 - Letna naročnina 12.000 lir - Tisk in fotostavek GRAPHART - tel. (040) 772151

Z glasom za DSL Slovenci v parlament

za zbornico v Trstu
Pavel Fonda

Kdo bo zastopal Trst v italijanskem parlamentu v prihodnji mandatni dobi? Med kandidati, ki zatrjujejo, da mednarodni položaj danes terja od Italije in tudi od Trsta, da odigra novo, zahtevnejšo in odprtejšo vlogo, in ki bi znal to vlogo tudi odlično tolmačiti v poslanski zbornici, je Pavel Fonda. Po poklicu psihanalitik, ni nov v politiki, saj je nekaj let z gledno krmaril ladjico občinske uprave po nemirnih vodah devinsko-nabrežinske stvarnosti. Odločno zavzemanje za utrditev kulture sožitja v našem zatohlem mestu je utrdilo tudi njegov ugled, tako med slovenskim kot med italijanskim prebivalstvom. Njegova izvolitev bi bila za demokratični, temeljite prevetritve potrebni Trst velika pridobitev. Odpiranje svetu in ne zapiranje vase - to je potrebno našemu mestu in to je tudi osnovna misel v njegovih odgovorih na naša vprašanja za časopis DELO.

Kako je dozorela odločitev o kandidiranju za poslansko zbornico?

Odločil sem se zaradi izjemne važnosti sedanjega političnega trenutka, tako v vsedravnem kot v krajevnem merilu. Pred vrati je nujna preosnova italijanske države. Trstu, ki se mu odpirajo nadvse pozitivne perspektive, kot še nikoli doslej, pa grozi izolacija in nadaljnje zapiranje vase, če ga bodo v rimskem parlamentu predstavljali samo melonarja in demokristjan, to se pravi samo sredinsko desničarsko zastopstvo.

Izjemno važen je tudi politični trenutek na svetovni ravni. Geopolitični zemljevid sveta se je spremenil. Pomikamo se proti letu 2000. Kaj nas pravzaprav čaka za vogalom?

Čaka nas premostitev razklanosti Evrope. Položaj na Vzhodu je tre-

Naša naloga in dolžnost je, da tudi s temi volitvami nadaljujemo s pozitivno tradicijo in doslednostjo, ki označujeta našo dosedanje zgodovino. Bernetičeva, Škerk, Gerbčeva in Spetič, ki so bili izvoljeni v parlament na listi bivše KPI, so v preteklosti odigrali bistveno vlogo v korist celotne slovenske narodnostne skupnosti v Italiji kot nasploh v korist našega gibanja. Zaradi tega jim gre hvaležno priznanje vse slovenske manjšine in vseh nas. Sedaj je na vrsti Darko Bratina, docent na tržaški in goriški univerzi, ki bi moral biti gotovo izvoljen na listi DSL v Gorici. Slovenci na Goriškem bomo zato množično volili za DSL, nadaljevanje na 2. strani

ženska z vsemi njenimi težavami. Zato bi te najprej vprašala, kako si našla pogum, da si se podala na to pot?

Najprej moram pojasniti, da mora imeti kandidat za senat najmanj štideset let; iz tega se lahko sklepa, da

“Odpraviti občutek da se ne da nič spremeniti”

nisem prav rosno mlada. Tudi navednic k pridevniku normalna si ne zaslužim, v smislu, da sem res normalna družinska mati z vsem kar to predstavlja. Kar se poguma tiče pa bi odgovorila, da me politično delo veseli. Nisem mazohist. Če bi pri tem delu trpela, bi ga že zdavnaj opustila. Ker pa sem po naravi optimist in gledam v bodočnost z upanjem, mi uspe, vsaj do danes je bilo tako, premostiti težave in tudi nekatera razočaranja. Tvoje vprašanje pa odpira resen problem; ljudje se v vedno večji meri oddaljujejo od politike, izogibajo se je. Politiko smatrajo za nekaj umazanega in politike za spletkarje, ki se potegujejo za osebni prestiž in za osebne računice. Občutek, da se ne da nič spremeniti, je zelo razširjen, posledica pa je brezbržnost. Visok odstotek vzdržanih na volitvah to dokazuje dejstvo. Sama ne odobravam takega zadržanja, ker daje duška prav tistim politikom, ki niso pošteni. Tudi med Slovenci se širi to malodušje, kar zavrača posameznike od političnega delovanja. Zavedati pa se moramo, da je naš obstoj odvisen od političnega prizorišča. Ob vsakih voltvah si vsi želimo, da bi bilo izvoljenih čimveč Slovencev. Pred tem in po tem pa naredimo bolj malo, da bi politika kot servis prodrla ljudem v zavest. Vse preveč gledamo na strankarsko pripad-

nadaljevanje na 3. strani

za senat v Gorici
Darko Bratina

Rad praviš, da si “človek kulture, ki si ga politika sposoja”: kaj to pomeni in kako, da si se včlanil v PDS-DSL?”

V stranko sem se včlanil lani ob kongresu v Riminiju, ko se je KPI preoblikovala v DSL. Zato sem se odločil bolj zaradi moralne kot politične opcije. Pri partiji sem se namreč že več let trudil, da bi prišlo do obnovljene, levičarske in demokratične, politične sile.

Prav PDS-DSL odgovarja zdaj na to razširjeno potrebo in se resno postavlja kot stranka, v kateri se lahko prepoznavajo, ne glede na ideološka in

nadaljevanje na 2. strani

za senat v Trstu
okrožje 2

Anamarija Kalc

Ko človek pomisli na senatorja, si težko predstavlja, da bi to bila mlada ženska z družino, ki jo srečaš na cesti in v trgovini, skratka “normalna”

“Levica ponazarja zame boj za socialno pravičnost...”

nutno zelo kritičen in napet, pri tem pa Zahodna Evropa lahko odigra bistveno vlogo, in sicer to, da prepreči ekonomski razkroj, ki nas lahko pelje v prepad in ogrozi mir. Svojo ekonomsko podporo Vzhodu pa Zahod ne sme spremeniti v sredstvo za prevlado, temveč mora postaviti temelje za skupno in enakopravno evropsko zgradbo. V tem smislu se mora okrepiti vloga evropskega parlamenta, da ne bo prodor na Vzhod le v rokah velikih multinacionalnih družb.

Po padcu svetovnega bipolarnega sistema smo stopili v zelo nejasno in nevarno fazo, ko se zdi dokaj nejasna tudi sama usoda demokracije. Kako se pravzaprav lahko izmota-mo iz tega položaja?

nadaljevanje na 2. strani

Kako glasujemo

NA TRŽAŠKEM

Za poslansko
zbornico

Zapišemo priimek brez
števil!

Fonda

Za
senat

Prekrižamo samo znak!

ANAMARIA CARLI
IN KALC

Za poslansko
zbornico

Zapišemo priimek brez
števil!

Ceschia

Za
senat

Prekrižamo samo znak!

DIODATO BRATINA
(detto DARKO)

za poslansko zbornico
v Gorici in Benečiji

Luciano Ceschia

Luciano Ceschia je v naši javnosti znana in cenjena osebnost. Bil je direktor tržaškega Piccola, ki se je pod njegovim vodstvom odprl do Slovencev in do demokratičnega Trsta na sploh, še prej pa je bil tajnik vsedravnega novinarskega sindikata, na-

nadaljevanje na 3. strani

Z glasom za DSL Slovenci v parlament

nadaljevanje s 1. strani

saj bo tov. Bratina nadvse kvalificirano predstavljal našo narodno skupnost v senatu italijanske republike.

Pavel Fonda in Anamarija Kalc sta v Trstu kvalificirani slovenski kandidaturi DSL, ki na teh volitvah zagovarja odprt, moderen pristop v povsem novih okoliščinah, ki so spremenile svet in tudi slovensko stvarnost v zadnjih letih.

Tov. Fonda, zdravnik in že zelo ugleden župan devinsko-nabrežinske občine pred nekaj leti, kandidira na Tržaškem na naši listi, ki bi morala po vseh predvidevanjih in sondažah izvoliti enega poslanca. Poleg Fonde sta na listi DSL kandidata še Bordon in Hackova. Kateri od treh bo izvoljen, je seveda odvisno od števila preferenc, ki jih bodo prejeli posamezno: zato bomo Slovenci čimbolj množično glasovali za DSL in oddali preferenco Pavlu Fondi!

V tržaškem senatnem okrožju, kjer kandidira za DSL tov. Kalčeva, je izvolitev možna v primeru, da DSL doseže dva senatorja v deželi. Upoštevajoč podatke, to ni nemogoče. Boljši rezultat DSL v deželi je namreč odvisen od dimenzije razkola: če bo razkol minimalen oziroma če bo osip glasov bivše KPI zadržan, lahko ponovno rezultat izpred petih let, ko smo izvolili v deželi dva senatorja!

Take so gotovosti in možnosti. Druge stranke, ki kandidirajo Slovence, nimajo ne teh možnosti, niti seveda teh gotovosti. Številke, primerjave in projekcije, ki jih objavljamo na drugem mestu, nam to dokazujejo. Zato ne bomo Slovenci razpršili svojega glasu: DSL nam daje možnost, da ga izkoristimo konkretno!

Darko Bratina

nadaljevanje s 1. strani

verska prepričanja, vsi, za katere je oseba osrednja in osnovna vrednota, ki jo je treba stalno dopolnjevati s pravičnostjo, s svobodo, z "glasnostjo", s pravičnim vrednotenjem dela in profesionalnosti, z zaščito etnično - jezikovnih identitet in z vzajemnim človeškim spoštovanjem. Zavedam se, da je PDS-DSL lahko tudi stava, v tem trenutku pa je vendar edina levičarska in demokratična politična sila, ki lahko obrodi svežo in moralno politično energijo za morebitno dejansko in konkretno preobrazbo. Če se bo kaj spremenilo, bo pri tem le PDS-DSL glavni vzrod.

Kaj pomeni zate biti "človek, ki živi na meji"?

V zadnjih letih smo končno izšli iz tunela, v katerem so se naši ljudje in naši kraji znašli po prvi svetovni vojni. Za nami je obdobje ostrih konfron-

tacij, ki bi jih nekateri z reakcionarno iluzijo še gojili. Danes se moramo opogumiti in graditi nove oblike sožitja, ki naj bi temeljile na naravni in skupni prisotnosti več etnično-jezikovnih formacij, obenem pa tudi ponovno pregledati vse momente velike integracije in izmenjave, ki jih je sožitje že oplodilo tudi pri nas v preteklosti. Menim, da bodo v bodoče naš prostor in naši ljudje lahko postali model za Evropo.

Z osebnega vidika in ker sem po jeziku in kulturi Slovenec, bi se čutil zelo prikrajšanega, če ne bi mogel uporabljati italijanskega jezika, italijanske kulture ter delati enakopravno med Italijani. To ne samo zaradi tega, ker se čutim popoln italijanski državljan, ampak tudi, ker bi brez te soprisotnosti ne razumel niti naše stvarnosti, niti ljudi, s katerimi živim in ki jih vsak dan srečujem. Isto in z

enako pomembnostjo velja tudi za furlansko komponento in za vse druge skupine, ki so se kasneje priselile v Gorico.

Kako lahko Gorica izkoristi svojo družbeno, etnično in geografsko originalnost?

Iz premis, ki sem jih prej navedel, lahko pridobimo nov elan tudi za večjo gospodarsko in politično težo. Če mislimo na lastne identitete kot na naravna sredstva, ki so povezana z industrijskimi in trgovskimi sredstvi in ki jih je treba čim bolj vrednotiti v okviru obmejnega prostora (le-ta sega od Cervignana preko goriške pokrajine do Soške in vipavske doline), se lahko prepričamo, da obstajajo nepričakovane možnosti razvoja in, upoštevajoč Univerzo, mednarodne vloge prav v srcu Evrope.

Kaj je specifično o slovenskem vprašanju?

Na prvem mestu moramo na žalost še postaviti potrebo po čimprejšnji odobritvi globalnega zaščitnega zakona, katerega vsebino moramo dopolniti in prenoviti v luči novih razmer. To pa ne pomeni, da se moramo, čakajoč na zakon, odpovedati vsem konkretnim posegom, ki jih narekuje praksa in ki so v enaki meri odločilni za obstoj in razvoj naše skupnosti. Tako ni sprejemljivo, da naše občine ne morejo demokratično in suvereno odločati o svojem delovanju, da ne morejo uporabljati slovenskega jezika, da so izpostavljene nekemu stalnemu političnemu izsiljevanju tudi ko gre za zadeve in pravice, ki jih ustava slovesno določa in priznava.

Pavel Fonda

nadaljevanje s 1. strani

V tem trenutku bi bilo usodno, če bi se zadrževali pri dilemi, ali biti za ali proti sistemu, ker bi to pomenilo zanemarjati bistveno vprašanje, kako biti v okviru sistema učinkoviti in imeti nad dogajanje čimvečji vpliv.

Po Valeryju je politika umetnost preprečevanja ljudem, da bi se pečali s stvarmi, ki jih zadevajo. Človek ima občutek, da je ta trditev danes še posebno aktualna.

To velja zlasti za Trst in Italijo sploh. Naloga leveice je, da prečisti politiko, da ji vrne pristno vlogo ter jo poplemeniti z elementi etike, prozornosti in pristne demokracije.

O levici trdimo, da je zašla v krizo. S težavo se spoprijema z velikimi dilemami današnjega časa. Kakšni so obeti za prihodnost?

Levica ponazarja zame nenehen boj za socialno pravičnost in politično enakopravnost proti diskriminacijam in prevladi močnejših.

Ta težnja je stara kot človeštvo. Tudi Slovenci smo udeleženi njena načela od kmečkih puntov, preko vrenj francoske in oktobrske revolucije, do tega stoletja, ko je del leveice zašel v slepo ulico, udejanjanja komunističnih režimov. Ti so sedaj propadli. Sedaj je čas, da izluščimo bistvene vrednote leveice in na teh vrednotah, bolj kot na ideologiji, zgradimo močno politično silo, ne pa da zapiramo levico v mavzolej spominov na preteklost.

To pomeni alternativno dosedANJI oblasti v Italiji? Toda DSL tega ne bo zmogla sama. S kom naj se povezuje?

Na italijanskem političnem prizorišču ne vidim neke možne koalicije samih zdravih levih sil. Seveda ostaja dilema, ali biti opozicija v nedogled, ali pa pristati na povezavo tudi z drugimi, pa čeprav dokaj različnimi političnimi dejavniki. Slednje je možno in tudi edino stvarno, vendar pod jasnimi pogoji in s prav tako jasnimi in za družbeni razvoj bistvenimi cilji.

Če bi torej DSL stopila v vlado, kaj bi morala po tvoje najprej narediti?

Najprej bi morala zagotoviti preosnovno države in volilnega sistema, da bi tako omogočila sanacijo ogromnih državnih dolgov, vendar ne na škodo socialne varnosti, to je zaščite šibkejših slojev, kot so upokojenci, brezposelni itd. Potreben je tudi temeljit boj proti naraščajočemu kriminalu. Posebno pozornost pa bi bilo treba posvetiti zagotavljanju učinkovitosti zdravstvenih, prevoznih in drugih javnih služb.

Kaj pa na krajevni ravni?

Predvsem bi bilo treba preprečiti, da bi krajevni interesi ozkega neproduktivnega kroga ljudi, ki so doslej vladali mestu, onemogočili vključitev Trsta v vrtoglavi pretok gospodarskih, znanstvenih in kulturnih dejav-

nosti z vzhodnimi sosedmi, začeni z republiko Slovenijo.

Kakšno diagnozo bi dal kot psihanalitik o Trstu?

Tržaška skupnost je šibka. Boji se vsega in vseh, še najbolj pa jo je strah pogledati vase in analizirati lastne elemente šibkosti, da bi na tej osnovi potem premostila težave. Trst je v stalnem iskanju zunanjih sovražnikov in se na ta način vedno bolj izolira. Dovolj je, da pogledamo, s katerimi drugimi mesti vzdržuje stike, ali pa je pobrateno. Pobrateno je le s Santosom v Braziliji, ki je dovolj daleč, da natanko niti ne vemo, kje pravzaprav leži. Trst skratka boleha za preganjavo. Lahko ozdravi pa le tako, da se notranje okrepi, kar pa se da doseči samo z razvojem sožitja in z odprtostjo ter z željo po sodelovanju in pretoku zunanjih zdravih sil.

Kako se mesto lahko znebi strahov preteklosti, ki ga tako silovito pogujejo?

Teh strahov se lahko znebimo samo če se soočamo s konkretnimi pozitivnimi perspektivami za prihodnost in sedaj je primeren trenutek za to.

Različnost je lahko vir obogatitve, vendar jo vladajoči Trst ne sprejema kot take. Kako doživljaš problem različnosti?

V našem mestu je globoko zasidrano absurdno pojmovanje italijanstva. Za-

to, da lahko obstaja, mora zanikati obstoj Slovencev. Zaradi tega oboji trosimo ogromno energij, namesto da bi jih pozitivneje usmerjali.

Radi govorimo o novi Evropi narodov, v kateri bi Trst lahko uveljavil svojo vlogo ter izkoristil prednosti zemljepisne lege. Bo to zmogel?

Zemljepisna pozicija Trsta je nadvse ugodna v današnjih gospodarskih in političnih tokovih, vendar samo, če bo znal to izkoristiti, sicer bo šlo vse mimo njega, saj drugi lahko opravijo tudi brez Trsta. Primer je pogodba med Ljubljansko banko in goriško Hranilnico, ki dejansko usmerja kupce iz Slovenije na Goriško in v Furlanijo, medtem ko si Trst neumno mane roke, ker mu uspeva preprečiti, da bi se stiki med Slovenijo in Italijo razvijali v našem mestu.

S kakšnimi argumenti bi po vsem tem prepričeval neodločenega volilca, da bi oddal svoj glas za DSL na bližnjih političnih volitvah?

DSL je edina stranka v Trstu, ki ima konkretne možnosti, da pošlje v Rim levo usmerjenega parlamentarca, ki bo zagovarjal odprt in s slovenskimi sosedi sodelujoč odnos in se bo zavzemal tudi znotraj Trsta za sožitje med Slovenci in Italijani. Poleg tega bo z razliko od drugih tržaških parlamentarcev predložil in zagovarjal v Rimu pravičen zaščitni zakon za slovensko manjšino.

Nekaj resničnih pred volitvami

Slovenska komisija PSI je nazadnje v okviru kar širokega poročanja o njihovi stranki na Primorskem dnevniku, pozvala volilce, naj glasujejo za Perellija na listi PSI. To pomeni v resnici – zakaj to skrivati!? – pomagati izvoliti listarja Camberja, ki ga odlikujejo šovinistična protislovenska gesla, programi in delovanje. Ubogi Trst in ubogi Slovenci... Mislimo, da je demokratična zveza – Trst za Evropo s simbolom DSL za te tovariše tokrat sprejemljiva ponudba, da lahko oddajajo za slovensko občestvo koristen glas.

Volilci Slovenske skupnosti so, kot vsakič na vsedržavnih volitvah v zadregi, saj edino kar vedo za gotovo je, da na listi Federalizem ne bo izvoljen noben Slovenec, ampak morda le kak neznan kandidat iz nam povsem oddaljenih krajev. Obenem pa se jim ponuja prilika, da tokrat s svojim glasom za DSL konkretno pripomorejo k izvolitvi uglednega Slovenca v senat, to je prof. Darka Bratine ter da prispevajo k možnostim afirmacije Pavla Fonde in Anamarije Kalc. Prav je, da se vendarle izkaže priznanje DSL, kot stranki, ki že 30 let zagotavlja prisotnost edinega Slovenca v italijanskem parlamentu.

Dokler bodo razni Camberji, Agnelliji in Sardos Albertiniji nemoteno gradili zidove od Lazareta do Štivana, bo Trst le zamujal prilike in še naprej propadal, zaprt in izoliran v svojem duševnem nacionalizmu. Mar je njihova izvolitev res samo tehnična operacija, kot pravi PSI!?

Videm, Genova, Ljubljana, Reka, Koper in zdaj celo Vatikan: vsi so sovražniki Trsta! Toda je sploh kakšno mesto, s katerim ima Trst resnične in plodne dobre odnose? Pobrateni smo le s Santosom, a verjetno le zato, ker je tako daleč, da nihče v Trstu niti ne ve zanj!

V Vidmu se je sestel prejšnje dni Kučan s predstavniki dežele in furlanskega gospodarstva. Tržaški vodilni možje so bili seveda odsotni! Sicer pa ali si lahko sploh zamislimo razgovor med Kučanom in Agnellijem, Camberjem ali Sardos Albertinijem? Morda bi ga ti naši bodoči parlamentarci prosili, naj posreduje pri papežu, da ne bi v Trstu govoril slovensko?

Kot bivši župan se potegujem, skupaj z DSL, za direktno izvolitev županov, ki naj imajo možnost nemotenega upravljanja do naslednjih volitev. Občani ne morejo več prenašati neskončnih preverjanj, z absurdnimi štafetami in kreganji za stolčke, ki paralizirajo celotno upravno dejavnost. Ljudje hočejo vedeti za koga volijo. Ko bi bila ta reforma pred leti že odobrena, gotovo ne bi bili slovenski glasovi pripomogli, kot na žalost so, k izvolitvi županov Staffierija v Trstu in Locchija v Nabrežini!

P. FONDA

Luciano Ceschia nadaljevanje s 1. strani

to glavni urednik bocenskega dnevnika Alto Adige, trenutno pa je redni sodelavec TG3, kjer v večernih poročilih skrbi za pregled dnevnega tiska. Je član vsedravnega vodstva DSL, v okviru katerega se ukvarja predvsem s katoliškim vprašanjem. Ceschia je nosilec kandidatne liste DSL za poslansko zbornico v okrožju Gorica-Videm-Pordenon-Belluno in za izvolitev v Rim, poleg glasov, rabi seveda tudi preference. Slovenci na Goriškem, Laškem in v Beneški Sloveniji bomo zato na glasovnicah za poslansko zbornico poleg simbola DSL napisali CESCHIA.

Ceschia se v tej volilni kampanji na Goriškem predstavlja skupno s slovenskim kandidatom za senat Darkom Bratino. Politika nujno potrebuje nova imena in sveže ideje, za Ceschio in Bratino lahko rečemo, da dosledno izpolnjujeta ta dva "pogoja" zato njuna skupna pot v tej volilni kampanji, ki upamo, da ju bo pripeljala naravnost v Rim.

Ceschia je med podpisniki dokumenta "Demokracija je participacija", ki so ga oblikovale nekatere množične organizacije (npr. ACLI in ARCI) in ga ponudile kandidatom raznih strank.

Podpisal sem to listino - nam je dejal Ceschia - ker sem prepričan, da je demokracija v naši državi večkrat pod vprašajem ter da se moramo vsi skupaj angažirati, da bo politika res v službi človeka in ne nasprotno. Dokument ARCI in ACLI govori tudi o miru in o sožitju med različnimi, ki sta bistvenega pomena za našo deželno stvarnost, v kateri ramo ob rami že stoletja živijo različne narodnosti. Nekdanji direktor Piccola je zato v svoj volilni program uvrstil vrsto konkretnih obvez v korist slovenske in furlanske skupnosti.

"Lokalizem nas ne bo pripeljal nikamor in bo samo zaostril odnose med različnimi realnostmi, ne da bi rešil nobenega izmed odprtih problemov. Poglejmo samo demagoško kampanjo tistih, ki hočejo ločiti Trst od Furlanije in pozabljajo na vse pozitivne aspekte deželne enotnosti. Res je, da je treba ovrednotiti značilnosti posameznih stvarnosti, hkrati pa je treba ustvariti pogoje, da bo Furlanija-Juljska krajina postala skupen dom vseh, ki tukaj živijo in katerim je treba priznati vse pravice, ki jim po ustavi pripadajo", nam je ob koncu povedal Ceschia.

V nedeljo bo v Zgoniku ob 17. uri v Športno-kulturnem centru koncert TPPZ ob njegovi 20-letnici ter ob 45-letnici neprekinjenega delovanja zborovega dirigenta Oskarja Kjudera. Z udeležbo na koncertu bomo počastili ta dva jubileja. TPPZ in tov. Oskar nas s svojim delovanjem in navdušenostjo, ki ju odlikuje, najbolj direktno vežeta na spomin na NOB in na njegove vrednote. NOB, v strahu in pogumu, v svoji luči in v svojih sencah, ostaja eden izmed temeljnih kamnov v zgradbi identitete slovenskega naroda in še posebej zamejskih Slovencev. Odporniško gibanje v Italiji pa ostaja temelj italijanske ustave in celotnega demokratičnega življenja zadnjih petdesetih let.

Še na mnoga leta tov. Oskar in TPPZ.

Anamarija Kalc

nadaljevanje s 1. strani

nost in na gole volilne koristi, to na škodo notranjih demokratičnih odnosov.

Če ostanemo pri ženskah, pravijo, da je feministično gibanje zastarelo in da se danes ženske vračajo v svojo tradicionalno vlogo gospodinje predvsem ker so se zavedale, da jim je bilo z emancipacijo naloženo dvojno breme. Kaj ti misliš?

V feminističnem gibanju nisem bila nikoli angažirana, ker se z marsičem nisem strinjala. Mislim, da je ženska emancipacija zelo težek in dolgotrajen proces, ki se ga ne da reševati zgolj v "ozkih krogih" med ženskami. Je problem, ki zadeva celotno družbo in družbeno ureditev in le v tem kontekstu ga lahko obravnavamo in rešujemo. Mislim pa, da je ženska prisotnost v politiki potrebna, saj je družba za 62% "ženska", njena odsotnost v političnem življenju bi bila nenaravna. Kar zadeva drugi del vprašanja pa mislim, da je življenje vsakega človeka dovolj dolgo, da lahko marsikaj naredi. Otroke sem imela, ko sem bila še sorazmerno mlada in takrat sem se, poleg dela, posvetila le družini in otrokom. Te izbire se nisem nikoli kesala in me tudi ni bremenila. Ko sta otroka zrastle sam začela s političnem delovanjem, danes ko sta večja je seveda vse lažje. Prepričana sem, da ženska emancipacija prinaša kot posledico tudi emancipacijo otrok, v smislu, da so otroci bolj odgovorni in samostojni. Danes mi v "kriznih situacijah" že pomagata. Ker sem na lastni koži poskusila vse te procese, ki so vezani na razna odbobja ženskega življenja, materinstvo, delavno dobo, skrb za otroke, skrb za lastne starše, sem se zelo navdušila za ljudski zakonski predlog, ki se sklicuje na CAS kot na vrednoto, ki jo je treba zaščititi in urediti z zakonskimi določili. Parlament, ki bo izvoljen 5. in 6. aprila se bo s tem zakonom ukvarjal in upam, da ga bo tudi odobril.

Prihodnja zakonodajna doba bo nedvomno ena najtežjih v zadnjih desetletjih. Katerih nalog bi se morala po tvoje najprej lotiti?

Zdi se mi, da je stanje v Italiji tako zaskrbljujoče, da je res težko napraviti

prednostno lestvico. "Kramp" predsednika republike je bil le vrh ledene gore! Vladne stranke so pod to šipo prav tako dan za dnem podirale institucije in demokratične odnose v državi!

Zato mislim, da je nujno začeti prav pri odvzemu oblasti ineresnim krogom in strankam, ki so za to stanje odgovorni in ki pogojujejo politično in civilno življenje v državi že preko 45 let! To pomeni izglasovati takšno volilno reformo, da bo mogoča alternativa tej oblasti, da bo glas vsakega posameznika res smiseln in to na krajevnih volitvah kot na parlamentarnih. Kot v drugih evropskih demokracijah morajo volilci imeti možnost izbrati "koalicijo", ki bo vladala.

Kot Slovenka boš gotovo posebej sledila, če boš seveda izvoljena, vprašanju zaščitnega zakona. Kakšne perspektive vidiš v tem trenutku za njegovo odobritev?

Mislim, da se nam z nastopom slovenske države na mednarodnem prizorišču odpirajo tudi boljše perspektive. Teško si namreč predstavljam, da bi se italijanska država pogovarjala s sosednjo republiko Slovenijo o manjšinah in o ekonomskem sodelovanju, ne da bi rešila tega problema. Mislim tudi, da tržaški nacionalistični krogi postajajo že "težko breme" za mesto sploh. Naša naloga je, da izpostavimo problem zaščitnega zakona, kot neodločljivega. Nujno je, da se enkrat za

vselej reši ta problem, ki prinaša negotovost in pritiska na slovenske institucije. Ta nejasnost o pravicah Slovencev dopušča nesramne špekulacije, ki ogrožajo dan za dnem sožitje med Slovenci in Italijani v tem mestu.

V senatu boš poleg Slovencev in žensk zastopala tudi Trst. Kakšne ukrepe bi moral po tvoje sprejeti parlament, da bi se to mesto rešilo svoje obrobne vloge, ki ga tako mori?

Mesto igra vedno bolj obrobno vlogo, ker si jo je samo izbralo in realna nevarnost je, da bo po tej poti nadaljevalo. V teh dneh se je predsednik Slovenije Kučan srečal s furlanskimi industriji v Vidmu. Prav gotovo ni šlo zgolj za vpludnostni obisk. Tam so se sklepali posli, postavljali so se pogoji za ekonomsko sodelovanje, kar pomeni delovna mesta, ekonomski razvoj, večje blagostanje. Vse dokler bodo Trst zastopali v Rimu socialistarji ali kakšni Sardos Albertini, si lahko pričakujemo nadaljne asistencialistične posege, večjih perspektiv pa ne. Zato je toliko bolj nujno, da se glasovi "drugega Trsta" ne razpršijo. Prav zaradi tega sem globoko razočarana nad odločitvijo tovarišev Komunistične prenovne, ki jih sicer zelo cenim, da se predstavijo na volitvah sami. Po mojem mnenju so zamudili priložnost, da bi v sklopu Demokratične zveze Trst za Evropo, soustvarjali pogoje za širšo zavezništvo na levi, ki jo potrebuje Trst, in ki jo potrebujemo v prvi vrsti prav mi Slovenci.

Zakon za Kras in dvoličnost

Izvajanje zakona bo zahtevalo največjo pozornost

Deželni odbor (v prvi vrsti KD in PSI) se je ob vprašanju zakona za Kras obnašal naravnost dvolično in to brez vsakega zadržka! Pa tudi SSK, ki spada v deželno večino, se ni odrezala z veliko premočrtnostjo!

Zakon za Kras bi moral biti (tudi po svoji vsebini seveda) poskus pozitivnega odgovora na številne večje strukture in infrastrukturne posege ter razlastitve na Krasu, med katerimi je zadnji Sinhotron v Bazovici. Za tako zastavljen zakon so se namreč dogovorili s kraškimi javnimi upravami in slovenskimi organizacijami pred dvema letoma najvišji predstavniki deželne vlade Biasutti (KD) Carbone (PSI), Rinaldi (KD).

Nacionalistični protislovenski in protikraški halo, ki so ga potem zagнали LpT in MSI, pa je očitno "svetoval" deželnim upraviteljem, da so se tistemu sporazumu izneverili. Tako je deželna vlada speljala skozi tak zakon, s katerim je kraševcem pokazala hrbet, medtem ko je pokazala obraz LpT in MSI-ju, katerih predstavniki so se na koncu hvalili, da je njihova zasluga, če je bil zakon izboljššan - izboljššan iz njihovega vidika seveda!

Odobren zakon namreč predvideva posege, ki bodo žal omejeni na tržaško občino oz. njen vzhodnokraški predel ter določa, da bo vse upravljanje zakona ostalo v rokah dežele. Ona bo potem to izvajala s programskimi sporazumi s tržaško občino in KGS. Bistvo je v tem, da je Dežela odobrila upravo zakona v svojih rokah in da je potisnila KGS v drugi plan, namesto da bi tej ustanovi (ki jo sestavljajo vse kraške občine) zaupala vlogo upravljanja tega zakona.

Kraški Gorski skupnosti je dana v upravo le sorazmerno skromna dotacija za gozdove in kmetijstvo.

Poleg tega, da je deželna večina v bistvu ošibila položaj KGS, ker ji ni zaupala v tem slučaju vloge osebka protagonista, pa je v ta zakon vsilila še dodatno postavko, ki zna postati nevarna za suverenost občin na Krasu oziroma kraškega prebivalstva. Gre za normo, ki omogoča deželni vladi, da začne s projektiranjem kraškega parka! In to celo v nasprotju z obstoječimi, deželnimi zakoni: ampak politična volja je očitno zmožna tudi tega, da se obstoječi zakoni obidejo, ko se večini to splača...

Res vse prej kot plemenito ravnanje deželne vlade, ki zmore spreminiti svoje stališče od nosu do ust. Očitno so strah in interesi za volilne glasove močnejši od moštosti.

Mimogrede povedano, čudi nas tudi zadržanje SSK, ki je v torek v poročilu streljala na zakon z največjim topom, v sredo pa zakon že kar hvalila, čeprav ni doživel medtem nobene smiselne spremembe...

Vsekakor se po vsej tej štoriji postavlja vprašanje, če bo v končnem izračunu zakon za nas pozitivno ali negativno dejstvo. Res bo mogoče na vzhodnem Krasu zrastle kakšna večja športna struktura (koliko telovadnic je potrebnih?) in kakšen manjši gospodarski objekt, a medtem nam bodo skušali najbrž še bolj ošibiti KGS in - kot - kaže nam bodo s kraškim parkom v režiji dežele skušali omejiti tudi moč samih občin. Zelo pozorni bomo morali biti - če bo to zadostovalo seveda, saj so nam tudi tokrat dokazali, da jim ne moreš zaupati. Očitno pa jim ta ošabnost do nas še raste, ko jih nekateri med nami iz enega ali drugega razloga podprejo kljub njihovem "voltafaccia". In vendar smo sedaj kljub vsemu na vrsti tudi mi začeni s KGS - pa čeprav v formalno drugotni vlogi. A tudi to bomo morali izkoristiti, in ne za meštarjenje...

MILOŠ BUDIN

Aprila bomo glasovali za DSL

- ker zagotavlja izvolitev slovenskega predstavništva v parlament;
- ker nadaljuje z doslednim bojem za uveljavitev in priznanje Slovencev ter s pokončnostjo zastopa našo narodno skupnost;
- ker predstavlja jamstvo za demokracijo in je sposobna preprečiti neoavtoritarne poskuse v Italiji;
- ker je naslednik tradicije KPI v bojih za delovne ljudi, za enakopravnost in pravičnost;
- ker se poteguje za učinkovito volilno reformo, da bodo lahko državljani direktno izbrali vlado in večino za nov in resnično demokracijski sistem oblasti v Italiji;
- ker zagotavlja, da ne bodo Trst zastopali samo melonarji in demokristjani;

Demokratska zveza – Trst za Evropo
ki nastopa na volitvah s simbolom

DSL

PRIREJA

v torek, 31. marca, ob 20. uri • V PROSVETNEM DOMU NA OPČINAH

KONCERT
PIHALNEGA ORKESTRA OD KOROŠCEV
kapelnik CORETTI

Prisotni bodo kandidati Pavel Fonda, Willer Bordon,
Margherita Hack, Antonella Caroli in Anamaria Kalc

Kdo ima možnost izvolitve na Tržaškem

– naj govorijo številke –

Lanskoletne krajevne volilne izkušnje in druge projekcije nam kažejo, da se glas bivše KPI razdeli povprečno na 80% za DSL in 20% za SKP. Le v izjemnih primerih je razmerje 2/3 za DSL in 1/3 za SKP.

Če upoštevamo te podatke, rezultate zadnjih parlamentarnih volitev ter dejstvo, da se svet niti v Trstu ne bo postavil na glavo, potem moremo računati, da ima od levičarskih list na Tržaškem edinole DSL možnost izvolitve poslanca.

Zakaj?

Po zakonu je v Trstu potrebno 20% (to je približno 40.000) glasov za direktno izvolitev in od 15% (to je približno 30.000 glasov) navzgor za morebitno izvolitev z ostanki. Od vseh strank imajo možnosti KD in morda PSI-LpT ter, po vseh primerjavah, naša DSL (Demokratska zveza). Nobena druga leva lista se skoraj gotovo ne more dvigniti nad 10%, saj moramo upoštevati, da je imela še cela KPI na prejšnjih volitvah na Tržaškem 19,8% (to je 40.310 glasov). To pomeni, da je lahko razkol med DSL in SKP na Tržaškem celo polovičen, bo SKP še vedno ostala pod 10%! Po drugi strani pa prav Demokratska zveza pod simbolom DSL in sestavljena iz DSL (kot naslednica KPI) ter iz Orlandove Mreže, Zelenih, Radikalcev, ACLI itd. vendarle lahko računa na rezultat nad 15%!

Med tremi kandidati na listi DSL je tudi slovenski kandidat, bivši nabrežinski župan, tovariš Pavel Fonda, ki ga bomo Slovenci široko podprli, saj bo na koncu izvoljen tisti kandidat, ki bo prejel najvišje število preferenc.

Za katerokoli drugo listo je naš glas zapravljen, kot nam pričajo številke.

Na Goriškem Bratina kandidat za izvolitev

Gospodarske razmere z negativnimi posledicami pri zaposlovanju in življenjskem standardu delavcev in še posebej institucionalna negotovost zaradi samovoljnega in dvoumnega početja najodgovornejših predstavnikov države zahtevata od vse demokratske javnosti jasen in učinkovit odgovor tudi na prihodnjih odločilnih vsedravnih volitvah. Demokratska stranka levice, kot naslednik najboljše tradicije bivše KPI, nedvomno zagotavlja pozitiven in progresiven razplet italijanske krize, saj postavlja na prvo mesto svojega političnega boja obrambo demokracije, spoštovanje pravne države in ohranitev normativnih in ekonomskih dosežkov delovnih ljudi.

Za goriške Slovence pa so volitve še posebej pomembne in je glas za PDS-DSL toliko bolj koristen. Obstaja namreč konkretna možnost, da bo po 70

letih ponovno izvoljen v rimski parlament predstavnik Slovencev. To je prof. Darko Bratina, ki ga je goriška PDS-DSL enotno izbrala in ga kandidira v pokrajinskem senatnem volilnem okrožju, kjer je bil na prejšnjih volitvah izvoljen odvetnik Nereo Battello. Slovenci ne gledamo na to kandidaturu ozko, vemo namreč, da bo prof. Bratina ustrezno predstavljal celotno pokrajinsko stvarnost, na to smo tudi iskreno ponosni. Vendar pa bo pomenila izvolitev prof. Bratine tudi nekaj več, kolikor bo širši goriški prostor, ki ga meja več ne ločuje in niti pogojuje, ponovno učinkovito in popolno zastopan v Rimu. Tudi zato pričakujemo, da bodo vsi goriški Slovenci znali to kandidaturu pravilno vrednotiti in da bodo zato tudi prof. Bratino množično in odkrito podprli.

IVAN BRATINA

Zakaj tudi v Benečiji za DSL

V Italiji je v teku politični spopad, ki se lahko zaključi tudi brez pesničnih novosti oz. sprememb: lahko se namreč za dolgo podaljša blokirana demokracija z neskončno vlado prepirljivih a negibnih večin s KD na čelu. V državi je demokratski sistem zaradi zlorabe ustavnih določil in oblasti že resno razmajan. Krajevne uprave, izpostavljeni šibkejši družbeni sloji in same jezikovne manjšine so danes šibkejši.

Za Slovence je prihodnost vprašljiva in upravičena je zaskrbljenost. Obstal sem pred plakatom PSI v Trstu, ki

je pod rdečim nageljnol nosil napis: za avtonomijo, proti bilingvizmu!

V Benečiji se moramo zamisliti ob polemiki, ki jo KD vodi proti slovenski manjšini: ustvarja se ozračje, v katerem so spet na pohodu tepisti in nasilje desnice.

Tudi v Benečiji je zato potreben glas v podporo našemu predlogu za alternativo. To je glas za PDS-DSL, stranko, ki bo predstavljala srž novega vladnega predloga - če bomo razkol in razpršitev glasov na levični znali uspešno omejiti.

PAVEL PETRIČIČ